

**КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - ДРУШТВО ЗА НЕЖИВОТНО
ОСИГУРУВАЊЕ СКОПЈЕ**

Предмет на осигурување

Член 1

Со овие Услови се осигурува одговорноста на осигуреникот како превозник кон корисниците на превозот за докажана целосна или делумна загуба, оштетување или за доцнување на пратките во домашен и меѓународен превоз, превземени на превоз со товарен лист или договор, во обем и услови наведени во одредбите од член 2, 3 и 6 од овие Услови.

Со овие Услови не е осигурена вон договорната одговорност на осигуреникот.

Утврдување на одговорноста

Член 2

Одговорноста на осигуреникот се утврдува според одредбите на овие Услови и:

1. Законот за договор за превоз во патниот сообраќај („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/2013 и 156/2015, како и сите подоцнежни измени и/или дополнувања);
2. Законот за облигациони односи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/2011, 78/2011, 04/2002, 59/2002, 05/2003, 84/2008, 81/2009, 161/2009 и 123/2013 како и сите подоцнежни измени и/или дополнувања); и
3. Конвенцијата за договорите за меѓународен друмски превоз на стоки (ЦМР), (Одлука за пристапување кон конвенцијата објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/94).

Обем на покретието

Член 3

1. Осигурувачот ќе му ги надомести на осигуреникот сите износи кои тој треба да ги плати врз основа на одговорноста од член 2 на овие Услови, освен штетите настанати од причините наведени во член 4 и 5.
2. Максималната обврска на осигурувачот изнесува (е лимитирана) до износот утврден во полисата за осигурување на одговорноста на осигуреникот, чиј составен дел се овие Услови.

Покретието од точка 2 се пресметува во денарска противвредност на ЕУР по среден курс на индикативната курсна листа на Народна банка на Република Македонија, на денот на настанување на штетата.

Осигуреникот може да ја осигура својата одговорност и преку лимитот од претходниот став, со тоа што мора таквите пратки писмено да ги пријави на осигурувачот, со најавување на нивната вредност најмалку 2 (два) работни дена пред започнување на превозот. За таквите пратки и зголеменото осигурително покритие по ЦМР осигуреникот доплаќа премија на разликата над лимитот, за што осигурувачот му издава посебна полиса.

3. Лимитот на осигурителното покритие се утврдува според вредноста на товарот кој се пренесува, а годишната премија според лимитот и типот на возилото во денарска противвредност на Еур.
4. Осигурувачот ќе му надомести на осигуреникот и:

**УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА НА
ПРЕВОЗНИЦИТЕ ВО ДРУМСКИОТ СООБРАЌАЈ ВО
ДОМАШЕН И МЕЃУНАРОДЕН ТРАНСПОРТ**

Пречистен текст (ги опфаќа Условите осигурување на одговорноста на превозниците во друмскиот сообраќај во домашен и меѓународен транспорт бр.0204-2284/2 од 01.03.2013 година и Условите за изменување и дополнување на условите бр. 0202-8295/7-1/2 од 09.11.2016. Се применуваат од 01.12.2016)

- трошоци за спор како и вон судски трошоци направени во врска со реализација на барањето (ако се направени во согласност со осигурувачот, поради одбрана од неосновани или преголеми барања на трети лица) и изречени камати, превознина и вонредни трошоци за превоз и претовар, лежарина, складиштина и сл.
- вистинските трошоци за спасување, но најмногу до 40% од лимитот по штетен настан. Осигурувачот ќе ги надомести овие трошоци и кога тие, заедно со штетата ќе ја надминат максималната обврска од точка 2 на овој член.

Ризици за кои не одговара превозникот и не се опфатени со осигурувањето
Член 4

- (1) Со овие Услови не е осигурена одговорноста на осигуреникот за штетите настанати на пратката примена на превоз поради:
1. виша сила (земјотрес, поплава, гром, луња, снежна лавина, одрон, лизгање на земјиште и слично);
 2. припремна, мобилна и воена состојба, побуни, востанија, политички немири, вооружена кражба и сл.;
 3. штрајк (прекин на работа) или заплenuвање;
 4. акти на надлежни органи;
 5. вина на испраќачот или примателот;
 6. недостатоци во пакување или поради недоволно пакување на стоката и нечисти транспортни садови;
 7. опасности поврзани со превоз на стоката во отворени возила;
 8. целосна или делумна загуба или оштетување на стоката поради нејзините природни својства или мани, како рѓа, корозија, саморасипување, стврднување, стврднување поради заситеност на воздухот со влага и сл., освен ако се превезуваат со наменски возила;
 9. разбојнички или други напади;
 10. превземени санитарни или дезинфекциони мерки и сл.;
 11. угинување на живи животни, живини и дивеч при превоз;
 12. ако стоката се прима на превоз само под одредени услови - предадена на превоз со неисправни, неточни или непотполни ознаки или ако испраќачот ги нема превземено пропишаните мерки и внимание;
 13. промена на бојата, мирисот и вкусот на стоката, освен во случај на расипување на ладилниот уред од авто ладилникот (регистриран и докажан дефект на термографот). Дефектот се докажува со дефектажа од овластен сервис за возилото на најблиската локација до местото каде настанало оштетувањето.
 14. губење на комерцијална вредност на стоката, освен поради пречекорување на рокот на превозот во случаи на дефект на возилото;

15. молци и други штетници;
16. разлика во мерење, освен ако постои документ за официјално мерење на исти начини при натовар и растовар на стоката.

Исклучени ризици
Член 5

Осигурувачот не е во обврска да надомести штета и ако осигуреникот спрема законските прописи за тоа е одговорен, а таа настанала како последица на една од следните причини:

1. Лоша намера или груба небрежност
 - Осигурувачот не ја надоместува штетата, која настанала поради лоша намера или груба небрежност на осигуреникот и лицата за кои тој одговара.
2. Располагање на стоката
 - Ако испраќачот или примателот одбие да ја преземе стоката, а осигуреникот без согласност на осигурувачот прифати сам да располага со истата, осигурувачот не го надоместува делот на штетата кој ќе настане од таа причина.
3. Спогодбено договорен рок за испорака
 - Со овие Услови не е покриена одговорноста на осигуреникот, ако договорениот рок за превоз е пократок од вообичаениот за таква пратка на таа релација, а штетата настанала како последица од неисполнување на договорениот рок.
4. Неисполнување на спогодбата за превоз
 - Осигурувачот не е во обврска да ја надомести штетата што би настанала ако, осигуреникот направил спогодба за превоз па тој превоз не го извршил или заради тоа што се јавил кај порачателот на превозот со задоцнување, а со тоа ја прекршил спогодбата за превоз.
5. Пречекорување на пропишаниот облик и тежина (габарит)
 - Осигурувачот не е во обврска да надомести штета, ако осигуреникот пропуштил да ги преземе потребните организациони мерки за превоз на максимално дозволените профили и тежини во јавниот сообраќај, а штетата ќе настане поради непочитување на посебните сообраќајни прописи за дозволеният габарит за сигурен превоз (сообраќаен знак за известување на дозволената висина, ширина и носивост на друмско сообраќајно средство).
6. Плаќање на застарено побарување
 - Осигурувачот не ја надоместува штетата, што ја исплатил осигуреникот без негова согласност, ако рокот на плаќање законски е застарен.
7. Фиктивни кусоци
 - Со овие Услови не е осигурена одговорноста на разни непојаснети кусоци, кои не се последица на физичка загуба или кражба на пратката. Според овие Услови документите за мерење и вагање не се доказ на физичка загуба или кражба на пратката.

8. Превоз на благородни метали
 - Превоз на благородни метали, хартија од вредност, валути и други скапоцености, освен ако посебно не се пријават и се превезуваат со вооружена придружба и специјални возила.
9. Превоз на поштенски пратки
 - Осигурувачот не ја надоместува штетата на поштенски пратки, ако ги превезува осигуреникот со своите превозни средства.
10. Сопствен имот и предмети
 - Осигурувачот не надоместува штети на личен имот на осигуреникот и неговите вработени.
10. Во меѓународниот транспорт возачите да настојуваат да возат во конвој со други возила, да ноќеваат и да паркираат на царински терминали и на паркинзи кои ги контролира чувар, односно на заградено место кое ги обезбедува сите транспортни услови за безбедно останување на возилата.
11. Осигуреникот е должен секоја видлива штета, за која постои одговорност на превозникот, да ја утврди со записник при предавање на пратката во присуство на примателот на пратката и возачот пред предавање на пратката.
12. Осигуреникот е должен веднаш од кога ќе сознае, на осигурувачот да му ја пријави секоја штета која по негова оценка го минува износот од 1.000 ЕУР, да ги има во предвид дадените упатства на осигурувачот и да постапува според нив.
13. Осигуреникот е должен да ги преземе сите потребни мерки за спречување и намалување на штетата.
14. Во случај на кражба, измама при прием и предавање на товарот и сообраќајна незгода осигуреникот е должен таквиот настан веднаш да го пријави на полиција во најблиското место или на друг надлежен орган и за таквите пријави да му приложи доказ на осигурувачот.
15. Во текот на транспортот возачот е должен да ја проверува температурата во ладилникот. Доколку има проблеми со ладилниот уред тој е должен да ги превземе сите неопходни мерки за спречување односно намалување на штетата.
16. До колку осигуреникот ги повредил обврските од овој член, осигурувачот не е во обврска да му ги надомести штетите што ќе настанат поради тоа.

Обврски на осигуреникот

Член 6

1. Возилата редовно и квалитетно да ги одржуваат и технички да се исправни и да одговараат за намената.
2. Возачите континуирано да ги обучуваат и да ги познаваат обврските и правата што произлегуваат од договорот за превоз, ЦМР Конвенцијата, Упатството за користење на ТИР карнети, упатствата на осигуреникот и осигурувачот.
3. Возачите да ги обезбеди со потребните лични и документи за превоз и средства (дозволи, ТИР - карнети, фактури, упатства и сл.) пред започнување на превозот.
4. Во меѓународен транспорт за релации подолги од 450 км за секое возило да има двајца возачи.
5. При натовар и растовар на стоките возачот задолжително да е присутен и да врши правилен квантитетен и квалитетен прием и предавање на стоките, проверка на амбалажата, редувањето и прицврстување и растовар на стоките.
6. Ако има недостатоци при натовар на амбалажата да бара од испраќачот веднаш да ги отстрани или во спротивно да става забелешка на товарниот лист за недостатокот при натовар или растовр што го вршат други лица.
7. Во товарниот лист прецизно, читливо и точно да биде наведена адресата на примателот на стоката, негов телефон и да бара фотокопија од личната карта на лицето за контакт што го одредил примателот на стоката и само на тоа лице по идентификацијата смее да ја предаде стоката. Примателот треба да има фотокопија на броевите на ЦМР - товарниот лист, ТИР карнетот и бројот на пасош на возачите.
8. По идентификација на примателот, едниот возач заедно со примателот да оди во Царина за да ги следи дали царинската процедура се извршува во Царина и од надлежни лица.
9. По извршената царинска процедура да се заверат товарниот лист, ТИР - карнетот и стоката, возачот да ја предаде на правиот примател со идентификација на магационерот на примателот од лична карта и со внесување на податоците од истата во товарниот лист како и местото на растовар и проверка на лицето за контакт со податоците со кои возачот располага.

Премија за осигурување

Член 7

Осигуреникот е должен да ја плати премијата за осигурување, договорена со полисата за осигурување. Премијата за осигурување е годишна и зависи од осигурителното покритие и се утврдува со полисата за осигурување.

Осигуреникот е должен да даде список на осигурените возила и приколки со регистарски број, број на мотор и број на шасија, за приколките тип и регистарска ознака и веднаш, а најдоцна во рок од три дена да го извести осигурувачот за измените.

Осигуреникот е должен да ја плати премијата во рокови утврдени во полисата. По овој рок плаќа законска камата. Ако осигуреникот не ја плати премијата во утврдениот рок, осигурувачот може да се ескулпира од обврската за надомест на штета.

Осигурувачот секоја година на осигуреникот ќе му пресметува бонус, односно доплатак на премијата (малус) согласно Тарифата, земајќи го во предвид неговиот индивидуален технички резултат за последната година. На барање на осигуреникот во случај на уништување или отуѓување на осигуреното возило, осигурувачот е во

обврска да му го врати не искористениот дел од премијата со примена на премискиот систем „про рата темпорис“, освен ако на осигуреникот дотогаш не му настанал осигурен случај.

Минимална премија по полиса е 70 еур во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија на денот издавање на полисата. Попустите наведени во член 10 од тарифата за осигурување на одговорноста на превозниците во друмскиот сообраќај во домашен и меѓународен транспорт со бр. 02.02-8295/7-2/3 од 09.11.2016, не смеат да ја намалат премијата под минималната, односно доколку со предвидените попусти премијата биде помала од 70 еур ќе се пресметува минимална премија.

Констатирање и пријавување на штети

Член 8

Осигуреникот или неговиот полномошник е должен секоја видлива штета, која е покриена со осигурување, да ја утврди записнички на вообичаен начин, со учество на примателот, односно корисникот на превозот пред предавање на пратката.

Осигуреникот е должен секоја штета, чиј износ е над 1.000 ЕУР во денарска противвредност, без одлагање, да му ја пријави на осигурувачот и да постапи по неговите упатства.

Осигуреникот е должен да ги преземе сите потребни мерки за спречување, односно намалување на штетата.

Секој случај на кражба на пратката или сообраќајна незгода, осигуреникот треба веднаш да го пријави на Полицијата и записникот за тоа да му го предаде на осигурувачот.

Доколку осигуреникот намерно или со крајно не внимание ги повреди обврските од овој член, осигурувачот може да се ослободи од обврската да му ги надомести штетите што ќе настанат поради тоа.

Доставување на оштетно барање

Член 9

Ако оштетената странка поднесе оштетно барање, осигуреникот е должен веднаш да му го достави на осигурувачот заедно со сите документи и податоци потребни за ликвидација на штета како што се:

- пријава на штета,
- оштетно барање на оштетеното лице,
- документи за превоз (товарен лист, договор),
- фактура или друг доказ за вредноста на пратката,
- писмена изјава на возачот и неговиот помошник за причината и околностите за настанување на штетата,
- докази врз основа на кои би можело да се утврди постоење или непостоење на одговорност на осигуреникот за настанатата штета,
- записник од полиција, ако настанала сообраќајна незгода или кражба на пратката,
- докази и изјави кои осигурувачот ќе ги побара за појаснување на оштетното барање.

Ако од околностите за настанатата штета, или од поднесената документација не може со сигурност да се утврди одговорноста на осигуреникот за настанатата штета или за нејзината висина, осигурувачот е должен на

осигуреникот да му даде упатство за правните и други мерки, кои треба да ги преземе со цел да се заштити од недоказани, неосновани или преголеми оштетни барања.

Осигуреникот е должен, како совесен стопанственик, да ги преземе сите потребни мерки со цел да се заштити од неосновани барања. За преземените мерки осигуреникот е должен без одложување да го извести осигурувачот.

Барање на согласност

Член 10

Осигуреникот е должен пред признавање на својата обврска за надомест на штетата да побара согласност од осигурувачот и да се придржува на неговите упатства.

Ако осигуреникот не постапи согласно одредбите од претходниот став, осигурувачот може да ја одбие исплатата на штетата, целосно или делумно, во колку смета дека осигуреникот не бил одговорен за настанатата штета или неговата одговорност е помала од онаа која ја признал.

Одредбите од претходниот став се применуваат и на случаите кога одговорноста на осигуреникот е утврдена во судски или арбитражен спор за кој осигуреникот благовремено не го извести осигурувачот, а осигурувачот стави оправдана примедба во врска со водење на спорот.

Висина на оштета

Член 11

Висината на оштетата за целосна или делумна загуба на пратката се утврдува според вредноста на предметите во времето и местото на отпрема и фактурата на продавачот, доколку таква вредност нема, тогаш по пазарната вредност, но во границите на законскиот лимит за ограничена одговорност, но максимум до лимитот од член 3 на овие Услови т.е. полисата за осигурување.

Ако осигуреникот превезувал пратка со поголема вредност од договорениот лимит, и истата не ја пријавил во осигурување односно нема полиса за дополнително осигурително покритие, во случај на настанување на штета на таквата пратка, при исплата ќе се примени систем на пропорција меѓу осигурената вредност и вредноста на пратката.

Ако осигуреникот има осигурително покритие за товарно возило, а со влекачот приклучил специјално возило или ладилник, и тоа не го пријавил во осигурување и не добил замена на полиса, во случај на штета ќе се примени пропорција помеѓу премиите и висината на штетата.

Франшиза

Член 12

Осигурувачот ќе ја надомести настанатата штета од сообраќајна незгода, пожар и експлозија без франшиза.

Во случај на погрешно предавање на пратката поради измама на возачите и кражба, осигуреникот учествува со 20% франшиза од настанатата штета.

Во сите други случаи франшизата ќе изнесува во висина на природната загуба (кало, крш, растур) за кој дел согласно законските прописи и Условите за осигурување, не одговара превозникот.

Исплата на штета

Член 13

По утврдување на основот и висината на настанатата штета, осигурувачот ја исплаќа во рок од 15 дена.

После овој рок плаќа законска камата.

Оштетното барање нема да биде исплатено, ако претходно не е наплатена премијата за осигурување.

Регресно право

Член 14

Со исплата на штетата, на осигурувачот му преминуваат сите права кои осигуреникот ги имал спрема лицата одговорни за штетата.

Осигуреникот е должен навремено да ги преземе сите потребни мерки за обезбедување на регресните права кон лицата одговорни за штетата.

Ако осигуреникот не постапи согласно претходниот став, осигурувачот може од надоместокот на штетата да го одбие износот на штета која ја претрпел.

Забрана за неточно прикажување на осигурителното покритие со полисата за осигурување на одговорноста на корисниците на превозот

Член 15

Со овие Услови и полисата за осигурување е покриена одговорноста на осигуреникот како превозник за штета на пратките. Поради тоа осигуреникот не смее да истапува кај корисникот на превозот со тврдење дека со полисата е осигурена и самата пратка (карго осигурување) и со што да го доведе сопственикот на пратката во заблуда дека со овие Услови и полисата целосно се осигурени и неговите интереси.

Правна поука и решавање на спорови

Член 16

Доколку договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето не се задоволни од првостепената одлука на Осигурувачот, имаат право да поднесат приговор во рок од 8 дена до Комисијата на осигурувачот која одлучува по приговори.

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето можат да достават жалба за осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), како орган надлежен за супервизија на друштвартата за осигурување.

Во случај на спор, договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето ќе се обидат спорот да го решат спогодбено, а доколку во тоа не успеат, надлежен е стварно надлежниот суд во местото на седиштето на осигурувачот.

Траење и отказ на осигурувањето

Член 17

Осигурувањето по овие Услови согласно бараното осигурително покритие се договара со посебна годишна полиса за осигурување на одговорноста на превозникот во земјата и странство за секое возило.

Обврската на осигурувачот од договорот за осигурување стапува во сила по истекот на 24 часот од денот кој во полисата е наведен како почеток на осигурување, доколку не е поинаку договорено (со наведување на час, ден, месец и година на почеток на осигурувањето).

Обврската на осигурувачот престанува по истекот на 24 часот од денот кој во полисата е означен како крај на осигурувањето.

Секоја договорна страна, во текот на траењето на договорот, може да го откаже Договорот по пат на известие со препорачано писмо и отказан рок од триесет (30) дена од стасаноста на премијата.

Осигурувачот може на осигуреникот да му го откаже осигурувањето по овие Услови и без отказан рок, ако утврди дека осигуреникот ја прекршил забраната предвидена со одредбите од член 15 од овие Услови.

Со отуѓување на превозното средство, правата од полисите не се пренесуваат на новиот сопственик.

Без оглед на договореното времетраење во полисата, осигурувањето престанува на денот на исплатата на целата осигурена сума по полисата.

Територијално покритие на осигурувањето

Член 18

Тетиторијалното покритие важи за сите осигурани превози во европските земји вклучувајќи ги и Република Турција и Руската Федерација во целост.

Одбор на директори
Претседател на Одбор на директори
Никола Мишетиќ